



Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2013

TÍREOLAÍOCHT – ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE, 7 MEITHEAMH – MAIDIN, 9.30 - 12.20

Scrúduimhir

Don Scrúdaitheoir amháin

| Cuid a hAon Ceistanna Gearrfhreagra | Marc Iomlán | Scr. Comh. | Scr. Ach. | Comh. Ach. |
|--|----------------|---------------|--------------|---------------|
| Ceist 1 | | | | |
| Ceist 2 | | | | |
| Ceist 3 | | | | |
| Ceist 4 | | | | |
| Ceist 5 | | | | |
| Ceist 6 | | | | |
| Ceist 7 | | | | |
| Ceist 8 | | | | |
| Ceist 9 | | | | |
| Ceist 10 | | | | |
| Ceist 11 | | | | |
| Ceist 12 | | | | |
| Marc Carnach | | | | |
| Marcanna Dícheadaithe | | | | |
| Marc Glan | | | | |

Nóta: Ná déan dearmad an páipéar seo a thabhairt ar ais i dteannta do fhreagarleabhair nó caillfear marcanna.

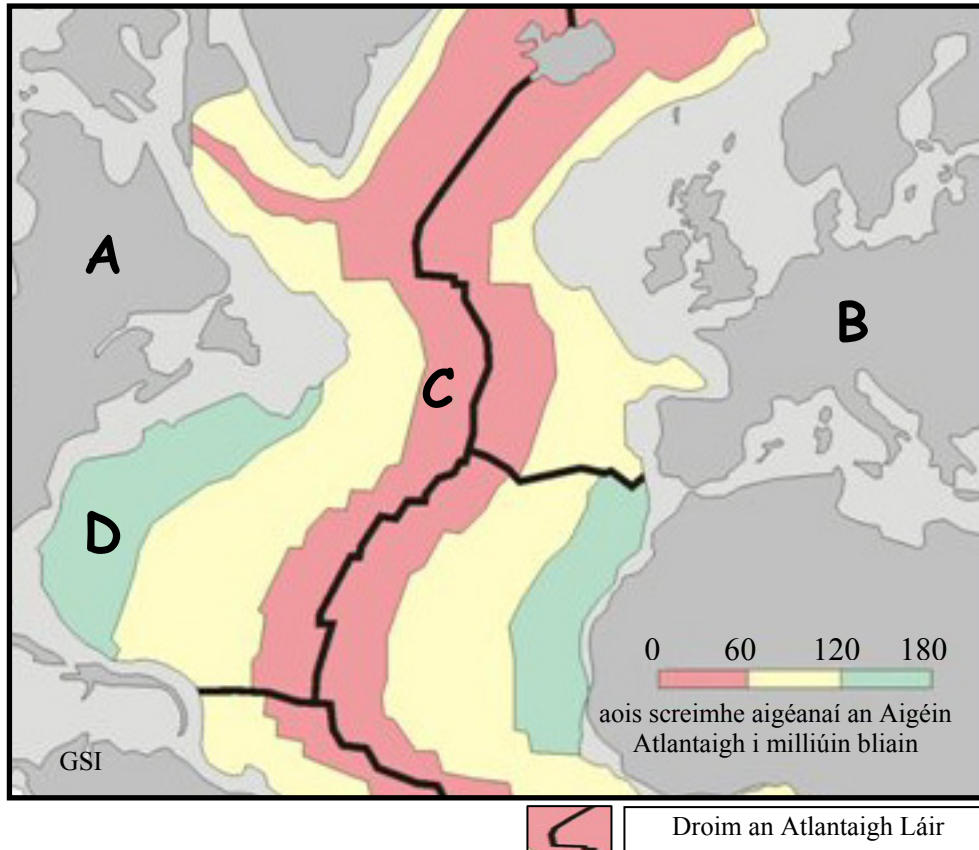
CUID A hAON – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 80 MARC

Freagair **DEICH** gceist.

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc.

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SNA SPÁSANNA ATÁ ANN DÓIBH

1. Teicteonaic Phlátaí



Scrúdaigh an léarscáil thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Ainmnigh an pláta ag **A** agus an pláta ag **B**.

A _____ **B** _____

(ii) Ainmnigh an cineál bruthcharraige is coitianta ag **C**. _____

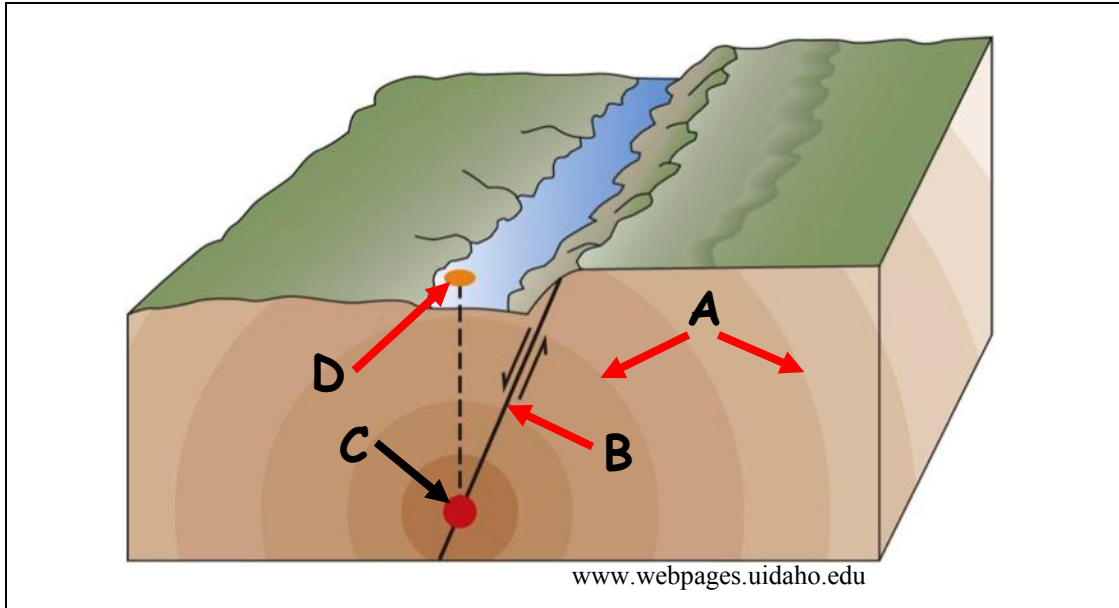
(iii) Luaigh raon aoise na screimhe aigéanaí ag **C** agus raon aoise na screimhe aigéanaí ag **D**.

C _____ **D** _____

(iv) Mínigh go hachomair cén fáth a bhfuil an screamh aigéanach ag **D** níos sine ná an screamh aigéanach ag **C**.

[8m]

2. Creathanna Talún



- (i) Meaitseáil gach ceann de na litreacha **A**, **B**, **C** agus **D** sa léaráid thuas leis an ngné cheart sa tábla thíos.

| Gné | Litir |
|-------------------|-------|
| Fócas | |
| Eipealár | |
| Tonnta seismeacha | |
| Éasclíne | |

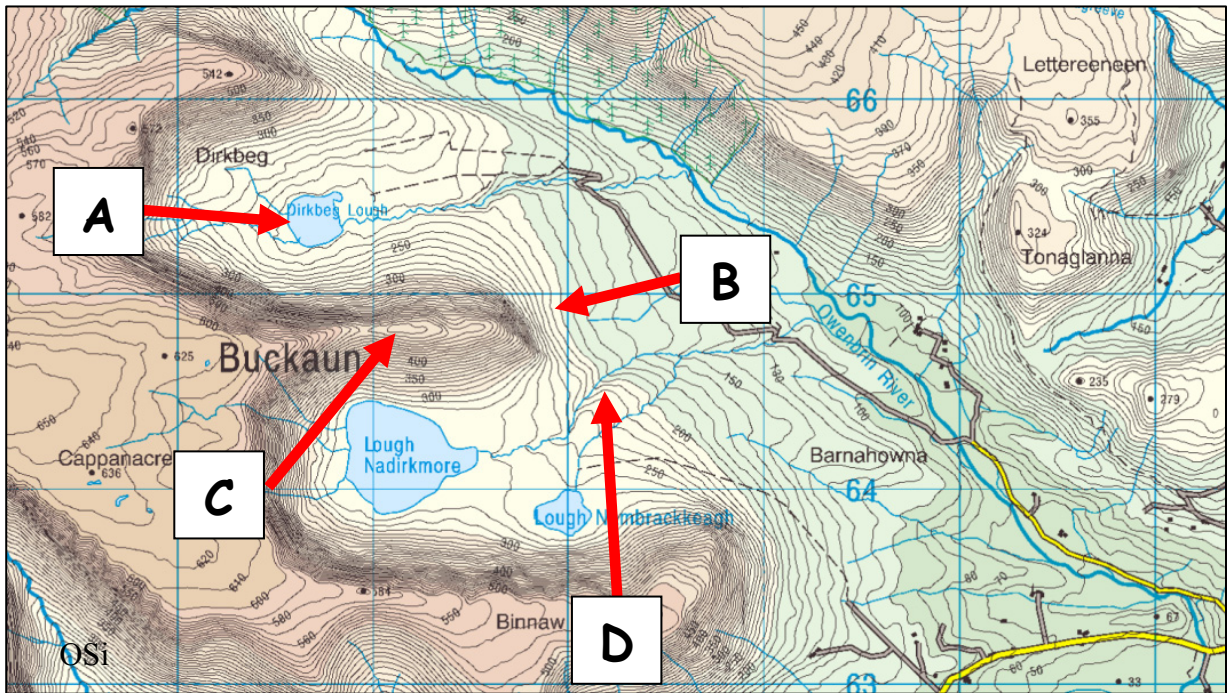
- (ii) Mínigh go hachomair gach ceann de na téarmaí a leanas.

Seismeoiláí _____

Seismiméadar _____

[8m]

3. Oighriú



- (i) Scrúdaigh an sliocht as léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis thuas agus meaitseáil gach ceann de na litreacha **A**, **B**, **C** agus **D** leis an ngné cheart sa tábla thíos.

| Gné | Litir |
|-----------------|-------|
| Gleann crochta | |
| Airéit | |
| Comloch | |
| Speir theasctha | |

- (ii) Mínigh go hachomair gach ceann de na téarmaí a leanas.

Sracadh _____

Scríobchaitheamh _____

[8m]

4. Gnéithe Fisiceacha agus Próisis Fhisiceacha



Scrúdaigh na fótagraif agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas sa tábla thíos.

- (i) Cuir isteach an litir is fearr a mheaitseálann gach ceann de na fótagraif leis an gcur síos ceart a ghabhann leis.
- (ii) Cuir isteach an próiseas cearta as an liosta a leanas is fearr a mheaitseálann na próisis atá ar bun i ngach ceann de na fótagraif:
 - Aerbhrú
 - Gníomhaíocht reo is coscartha
 - Cnaí
 - Ithirthéaltú.

| Cur síos ar Fhótagraf | (i) Litir | (ii) Próiseas ar Bun |
|-----------------------|-----------|----------------------|
| Scileach | | |
| Duirling | | |
| Poll séidte | | |
| Fargáiníní | | |

[8m]

5. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Agus an léarscáil 1:50000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis atá in éineacht leis an bpáipéar seo á n-úsáid agat, scríobh an freagra ceart ar gach ceann de na ceisteanna a leanas.

- (i) Ainmnigh seaniarsma ar thóg na Normannaigh agus tabhair tagairt eangaí sé fhiigiúr lena aghaidh.

Ainm _____ Tagairt eangaí _____

- (ii) Ainmnigh an pointe is airde ar an léarscáil agus tabhair tagairt eangaí sé fhiigiúr lena aghaidh.

Ainm _____ Tagairt eangaí _____

- (iii) Ríomh achar na coda sin den léarscáil atá taobh thiar d'oirlíne T 00.

- (iv) Ainmnigh **dhá** shlí a gcuirtear airde in iúl ar léarscáil de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis.

1. _____ 2. _____

[8m]

6. Aerfótagraf agus Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Agus an t-aerfótagraf, an léarscáil 1:50000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis atá in éineacht leis an bpáipéar seo á n-úsáid agat, scríobh an freagra ceart ar gach ceann de na ceisteanna a leanas.

- (i) Cén treo ina raibh an ceamara dírithe nuair a tógadh an t-aerfótagraf?

- (ii) Ainmnigh an príomhbhóthar sa chúlra láir ar an aerfótagraf.

- (iii) Tá an stáisiún traenach le feiceáil ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis ag S 974 402.

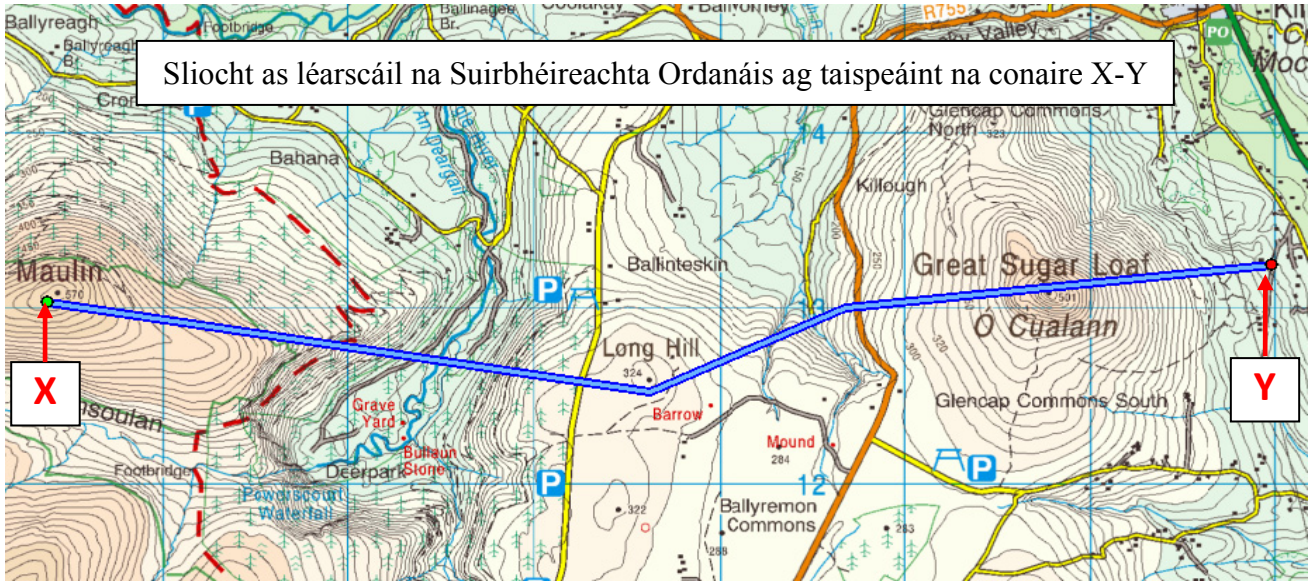
Agus an nodaireacht aitheanta á húsáid agat (an cúlra ar dheis, etc.) tabhair suíomh an stáisiúin traenach a thaispeáint ar an aerfótagraif.

- (iv) Mínigh go hachomair cén fáth nach bhfuil aon lonnaíocht sa limistéar ar thaobh na lámhe deise den abhainn i lár an aerfótagraif.

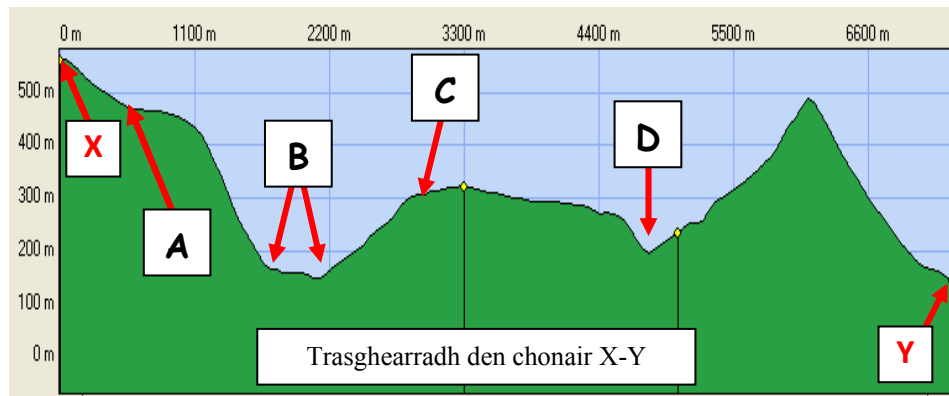
[8m]

7. Scileanna Léarscáile – Trasghearradh

Taispeánann an líne ghorm suíomh de chonair X-Y ar an sliocht as léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis thíos. Taispeántar chomh maith trasghearradh den chonair X-Y.



Trail Master



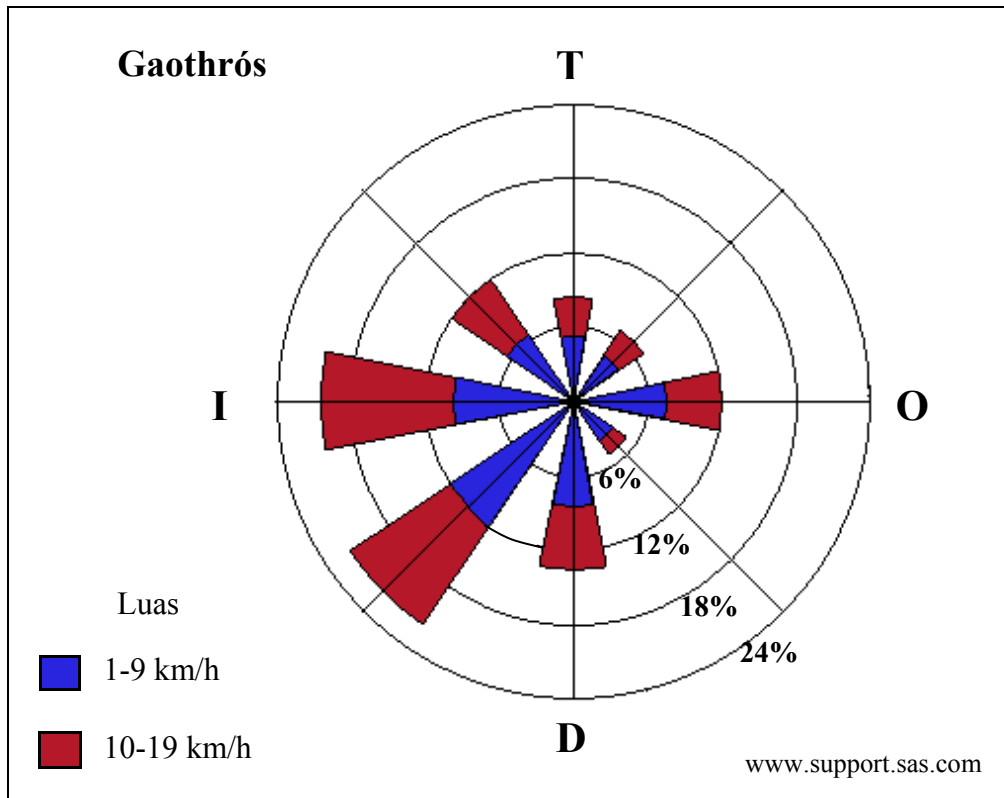
Scrúdaigh an sliocht as léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis agus an trasghearradh, agus an eochair eolais na Suirbhéireachta Ordanáis a thugtar leis an bpáipéar seo.

Meaitseáil gach ceann de na litreacha A, B, C agus D ar an trasghearradh leis an gcur síos ceart a ghabhann leis sa tábla thíos.

| Cur Síos | Litir |
|----------------------|-------|
| U-Ghleann | |
| V-Ghleann | |
| Bóthar den tríú grád | |
| Fána chuasach | |

[8m]

8. Léirmhíniú ar Grafaicí - Aimsir



Scrúdaigh an gaothrós thuas agus freagair gach ceann de na ceistanna a leanas.

(i) Cén céatadán den ghaoth Aniar Aneas a shéid ar luas idir 1-9 km/h?

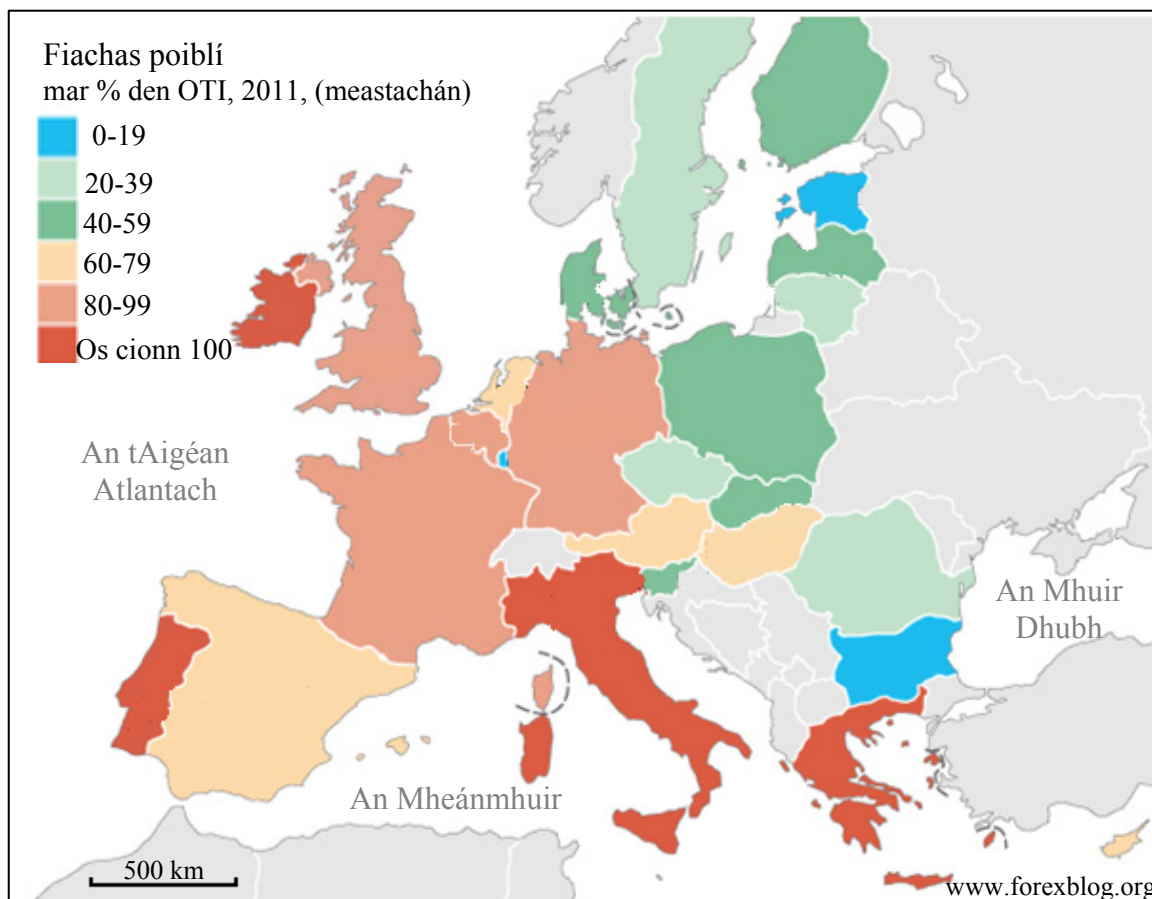
(ii) Cén céatadán den ghaoth a shéid Aniar Aduaidh?

(iii) Cén aird ba mhinice as ar shéid an ghaoth?

(iv) Cén aird ba lú as ar shéid an ghaoth?

[8m]

9. Geilleagar na hEorpa



Scrúdaigh léarscáil na hEorpa thuas a thaispeánann an fiachas poiblí mar chéatadán den Olltáirgeacht Intíre (OTI) (meastachán) don bhliain 2011, agus cuir tic sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu atá gach ceann de na ráitis a leanas fíor nó bréagach.

- (i) Bhí fiachas poiblí os cionn 100% den OTI ag ceithre cinn de bhallstáit an AE in 2011.

Fíor Bréagach

- (ii) Bhí fiachas poiblí idir 80-99% den OTI ag an bPortaingéil in 2011.

Fíor Bréagach

- (iii) Bhí an fiachas poiblí céanna ag an bPolainn agus an Danmhairg in 2011, mar chéatadán den OTI.

Fíor Bréagach

- (iv) Bhí fiachas poiblí idir 60-79% den OTI ag an Spáinn, an Ostair agus an Ungáir in 2011.

Fíor Bréagach

[8m]

10. Léirmhíniú ar Íomhánna Satailíte



Scrúdaigh na híomhánna satailíte thuas. Meaitseáil gach ceann de na litreacha **A**, **B**, **C** agus **D** leis an gcur síos sa tábla thíos is fearr a ghabhann leis.

| Cur Síos | Litir |
|------------------------------------|-------|
| Dífhoraoisiú | |
| Stáisiún cumhachta hidrileictreach | |
| Stáisiún cumhachta núicléach | |
| Tuile abhann | |

[8m]

11. Léirmhíniú ar Staitisticí

Cainteoirí laethúla Gaeilge i gCeantair Ghaeltachta 2006 agus 2011

| Ceantar Gaeltachta | 2006 | 2011 | Athrú ar líon na gCainteoirí Laethúla Gaeilge | |
|-------------------------|--------|--------|---|----------|
| | Daoine | Daoine | Iomlán | Céatadán |
| Contae Chorcaí | 867 | 982 | 115 | 13.3 |
| Contae Dhún na nGall | 6,956 | 7,047 | 91 | 1.3 |
| Cathair na Gaillimhe | 571 | 636 | 65 | 11.4 |
| Contae na Gaillimhe | 9,654 | 10,085 | 431 | 4.5 |
| Contae Chiarraí | 2,394 | 2,501 | 107 | 4.5 |
| Contae Mhaigh Eo | 1,281 | 1,172 | -109 | -8.5 |
| Contae na Mí | 336 | 314 | X | -6.5 |
| Contae Phort Láirge | 456 | 438 | -18 | -3.9 |
| Gach Ceantar Gaeltachta | 22,515 | 23,175 | 660 | 2.9 |

Curtha in oiriúint as Réamhthuarisc na Príomh-Oifige Staidrimh ar Dhaonáireamh 2011

Scrúdaigh an tábla thuas a thaispeánann Cainteoirí Laethúla Gaeilge i gCeantair Ghaeltachta in 2006 agus 2011 agus freagair na ceisteanna a leanas.

- (i) Cad é an t-athrú ar chéatadán na gCainteoirí Laethúla Gaeilge i nGach Ceantar Gaeltachta idir 2006 agus 2011?

- (ii) Ríomh X, an laghdú ar líon iomlán na gCainteoirí Laethúla Gaeilge i nGaeltacht Chontae na Mí idir 2006 agus 2011.

- (iii) Cé mhéad ceantar Gaeltachta inar tháinig méadú ar líon na gCainteoirí Laethúla Gaeilge idir 2006 agus 2011?

- (iv) Mínigh go hachomair cúis **amháin** ar thit céatadán na gCainteoirí Laethúla Gaeilge i nGaeltacht Chontae Mhaigh Eo de 8.5% idir 2006 agus 2011.

[8m]

12. Carraigeacha

Tá eolas sa tábla thíos mar gheall ar charraigeacha maidir lena n-ainm, a gcatagóir, a suíomh in Éirinn agus ainm na carraige meiteamorfaí a dhéantar díobh má tharlaíonn meiteamorfóis.

Críochnaigh an tábla. Cuir an téarma ceart as an liosta thíos isteach san áit cheart sa tábla. Tá sraith amháin sa tábla déanta duit.

Carraig Dhríodair Machaire Láir na hÉireann Gaineamhchloch Naghas

Bruthcharraig Marmar Sléibhte Chill Mhantáin Eibhear

Sléibhte na Mumhan Grianchloichít Aolchloch Carraig Dhríodair

| Ainm na Carraige | Catagóir na Carraige | Suíomh in Éirinn | Carraig Mheiteamorfach |
|------------------|----------------------|---------------------------|------------------------|
| Aolchloch | Carraig Dhríodair | Machaire Láir na hÉireann | Marmar |
| | | | |
| | | | |

[8m]

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA agus AISTE – 320 MARC

Ní mór duit tabhairt faoi **CHEITHRE** cheist, mar seo a leanas:

- **DHÁ** cheist as **Roinn 1 – Croí-Aonaid**:
 - Ceist **amháin** as Ceist 1, 2 agus 3
 - AGUS**
 - Ceist **amháin** as Ceist 4, 5 agus 6
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 2 – Toghaonaid**
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 3 – Roghaonaid**

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR

ROINN 1 – CROÍ-AONAD

Ceist 1 go 6

NÍ MÓR duit tabhairt faoi **DHÁ** cheist:

➤ **CEIST AMHÁIN** as **Patruín agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach**

AGUS

➤ **CEIST AMHÁIN** as **Tíreolaíocht Réigiúnach**

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISICEACH

Ceist 1 go 3

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 1

A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis agus an eochair eolais a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil leathscála den achar a thaispeántar.

Ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- Cúrsa iomlán Abhainn na Sláine
- Cumar Abhainn na Sláine agus Abhainn Bhorú (marcáil le X ar an sracléarscáil é)
- Limistéar talún os cionn 170 méadar
- Limistéar ina bhfuil Coill Nádúrtha.

[20m]

B. Carraigeacha

Mínigh foirmiú na gcarraigeacha meiteamorfacha, agus tagairt agat do shamplaí as Éirinn.

[30m]

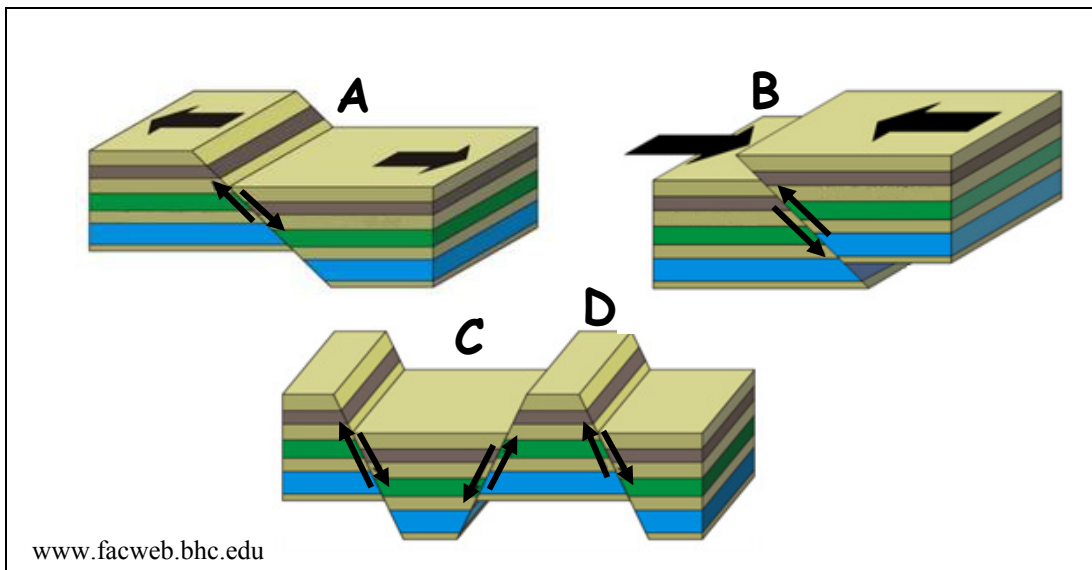
C. Aibhneacha ag Athrú

Mínigh conas a athraíonn abhainn nuair a athraíonn an bonnleibhéal, agus tagairt agat do shampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air (orthu).

[30m]

Ceist 2

A. Éascadh agus Tírghnéithe



Scrúdaigh na léaráidí thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

- Ainmnigh an cineál éisc ag **A** agus an cineál éisc **B**.
- Mínigh go hachomair cad is cúis leis an gcineál éasctha ag **A** nó ag **B**.
- Ainmnigh an tírghné ag **C** agus an tírghné ag **D** a bhíonn ann mar thoradh ar éascadh.

[20m]

B. Forbairt Tírghné

Freagair (i) nó (ii).

- Mínigh, le cabhair léaráide(i) lipéadaithe, foirmiú tírghné chreimthe **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

Nó

- Tabhair cur síos agus míniú ar phróiseas ollghluaiseachta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

C. Idirghníomhaíocht an Duine

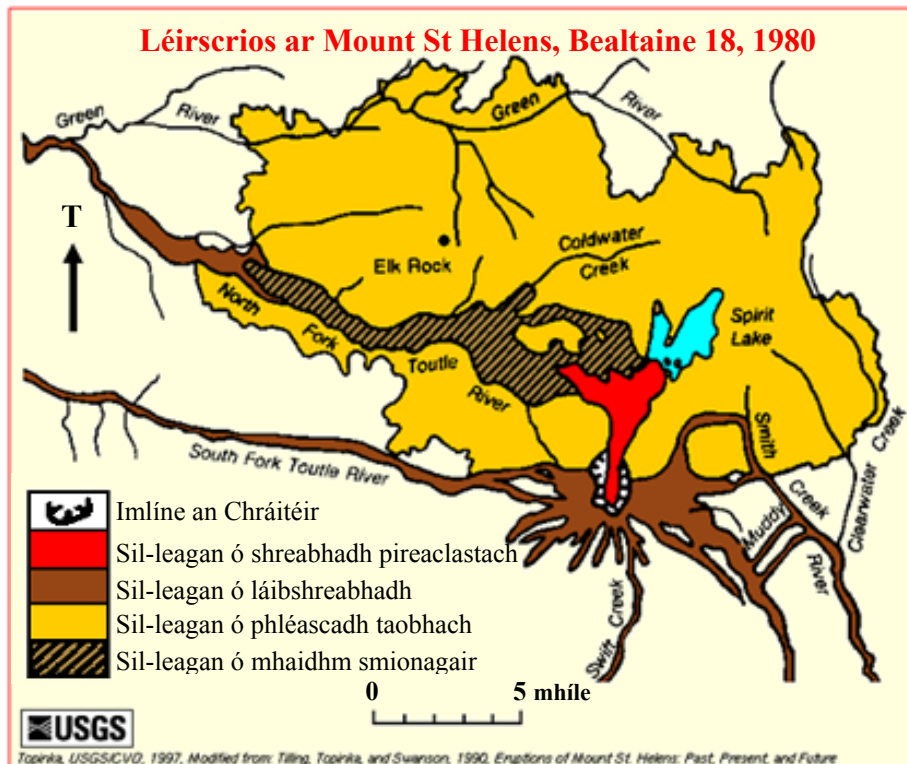
Scrúdaigh conas a dhéanann an duine idirghníomhaíocht le timthriall na gcarraigeacha, agus tagairt agat do cheann **amháin** díobh seo a leanas:

- Mianadóireacht
- Eastóscadh ábhar foirgníochta
- Saothrú ola/gáis
- Táirgeadh fuinnimh gheoiteirmigh.

[30m]

Ceist 3

A. Bolcáin



Scrúdaigh an léarscáil agus an eochair eolais thuas a thaispeánann fairsinge an tsil-leagáin ábhar a tharla mar thoradh ar bhrúchtadh an bholcáin Mount St Helens agus freagair na ceisteanna a leanas.

- (i) Cén t-ábhar is fairsinge a sil-leagadh mar thoradh ar an mbrúchtadh?
- (ii) Cén treo a ndeachaigh an sil-leagan ón sreabhadh pireaclastach?
- (iii) Cén fad a chuaigh an sil-leagan ón sreabhadh pireaclastach?
- (iv) Ainmnigh **dhá** shampla d'ábhar pireaclastach.
- (v) Mínigh go hachomair cén fáth a mbrúchtann bolcáin áirithe go foréigineach.

[20m]

B. Síonchaitheamh

Mínigh próiseas/próisis an tsíonchaithimh fhisicigh **nó** próiseas/próisis an tsíonchaithimh cheimicigh.

[30m]

C. Creathanna Talún agus Bolcáin

Mínigh conas is féidir monatóireacht agus réamh-mheas a dhéanamh ar chreathanna talún agus ar bhrúchtadh bolcán.

[30m]

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Ceist 4 go 6

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 4

A. Réigiún Eorpach

Tarraing léarscáil imchrutha de réigiún san **Eoraip** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.

Ar an léarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh iad seo mar is ceart:

- Gné rilife ainmnithe sa réigiún sin
- Abhainn ainmnithe sa réigiún
- **Dhá** lárionad uirbeacha ainmnithe sa réigiún.

[20m]

B. Gníomhaíocht Gheilleagrach Thánaisteach in Éirinn

Scrúdaigh na tosca a bhfuil tionchar acu ar fhorbairt gníomhaíocht gheilleagrach thánaisteacha i réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

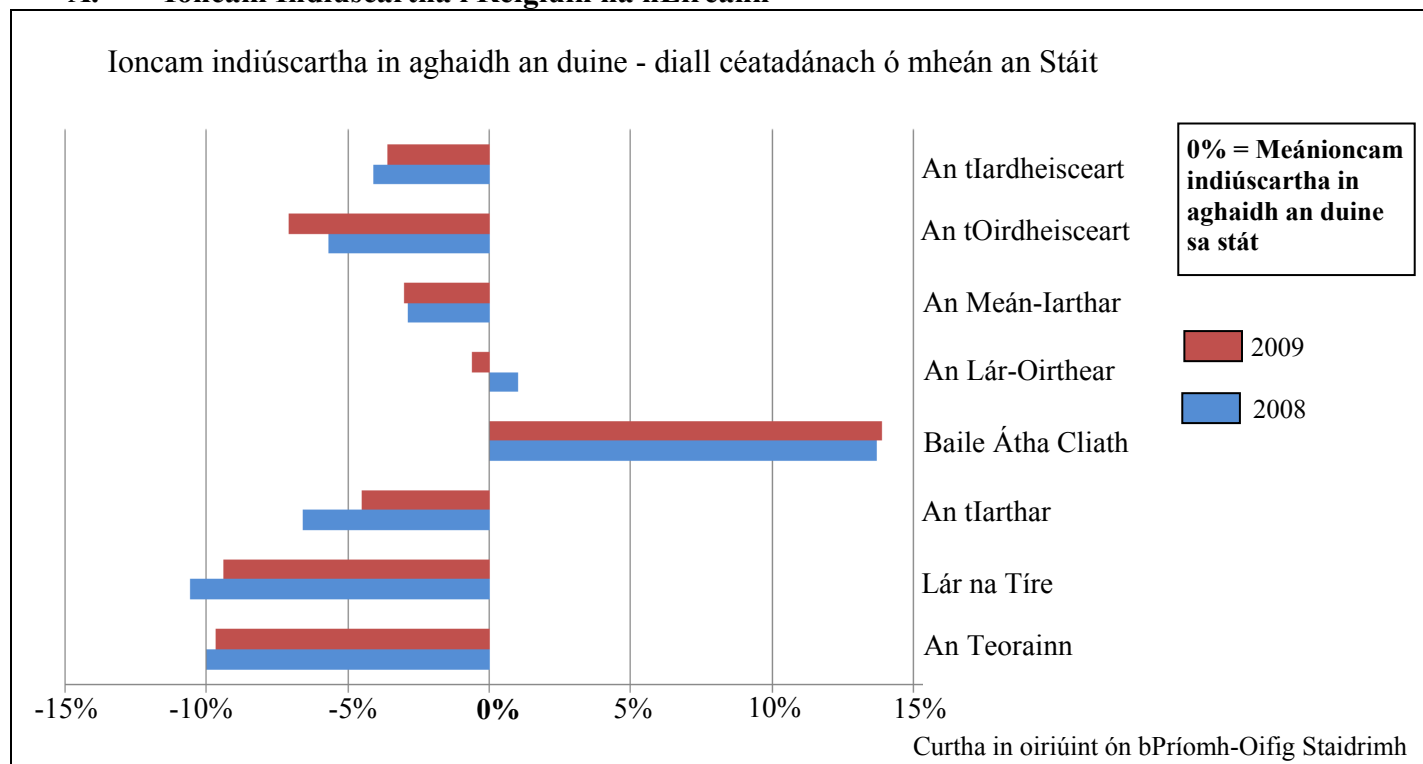
C. Coincheap an Réigiúin

Scrúdaigh conas is féidir tosca socheacnamaíochta a úsáid chun réigiún a shainmhíniú, agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30m]

Ceist 5

A. Ioncam Indiúscartha i Réigiúin na hÉireann



Scrúdaigh an graf thuas agus freagair na ceistanna a leanas.

- Cé mhéad réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine faoi mheán an Stáit in 2008?
- Cén réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine 10% faoi mheán an Stáit in 2008?
- Cén réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine ba chónagaraí do mheán an Stáit in 2008 agus 2009 araon?
- Cén réigiún ina raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine os cionn mheán an Stáit in 2008 agus 2009 araon?
- Mínigh go hachomair cén fáth a raibh an t-ioncam indiúscartha in aghaidh an duine os cionn mheán an Stáit sa réigiún seo in 2008 agus 2009 araon.

[20m]

B. Talmhaíocht i Réigiún Ilchríochach / Fo-Ilchríochach

Mínigh forbairt na talmhaíochta i réigiún **Ilchríochach / Fo-Ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air, agus tagairt agat do **dhá** cheann ar bith de na tosca a leanas:

- Ithreacha
- Margaí
- Rilíf.

[30m]

C. Daonra i Réigiún Eorpach

Tabhair cúiseanna le dáileadh an daonra ar fud réigiún **Eorpach** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Ceist 6

A. Turasóireacht agus Taisteal

Turais thar lear go hÉirinn agus Turais as Éirinn (mílte daoine)

| | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 |
|--|------|------|------|------|------|
| Líon na gCuariteoirí go hÉirinn as tíortha thar lear | 8012 | 7839 | 6928 | 6037 | 6505 |
| Líon na gCuariteanna thar lear ag daoine a chónaíonn in Éirinn | 7713 | 7877 | 7049 | 6572 | 6293 |

www.cso.ie

Scrúdaigh an tábla thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

- (i) Cé mhéad cuairteoir as tíortha thar lear a tháinig go hÉirinn in 2009?
- (ii) Cé na blianta a raibh líon na gcuairteoirí a tháinig go hÉirinn as tíortha thar lear níos airde ná líon na gcuairteanna thar lear ag daoine a chónaíonn in Éirinn?
- (iii) Ríomh an difríocht idir líon na gcuairteoirí a tháinig go hÉirinn as tíortha thar lear agus líon na gcuairteanna thar lear ag daoine a chónaíonn in Éirinn in 2011.
- (iv) Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** do gheilleagar na hÉireann a bhaineann leis an turasóireacht.
- (v) Mínigh go hachomair cén fáth ar tháinig méadú ar líon na gcuairteoirí go hÉirinn as tíortha thar lear idir 2010 agus 2011, i ndiaidh é a bheith ag titim go leanúnach ó 2007 go 2010.

[20m]

B. Ceantar Uirbeach i Réigiún Ilchríochach / Fo-ilchríochach

Agus tagairt agat do cheantar uirbeach **amháin** i réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air, mínigh cén fath ar tháinig forbairt ar an gceantar uirbeach seo sa suíomh ag a bhfuil sé inniú.

[30m]

C. Gníomhaíochtaí Geilleagracha, Polaitiúla agus Cultúrtha

Scrúdaigh an t-idirghníomhú idir gníomhaíochtaí geilleagracha, polaitiúla agus/nó cultúrtha i réigiún ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

ROINN 2 – TOGHAONAI

Ceist 7 go 12

NÍ MÓR duit tabhairt faoi aon cheist **AMHÁIN** as:

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha

NÓ

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Ceist 7 go 9

Ceist 7

A. Trádáil Idirnáisiúnta

Trádáil Eachtrach na hÉireann le Tíortha Roghnaithe san AE

| Tír | Easpórtálacha (€ milliún) | | Iompórtálacha (€ milliún) | |
|---------------|---------------------------|----------|---------------------------|----------------|
| | 2009 | 2010 | 2009 | 2010 |
| An Spáinn | 3,275.8 | 3,361.5 | 568.7 | 667.1 |
| An Fhrainc | 4,527.1 | 4,492.5 | 2,193.3 | 1,832.1 |
| An Ghearmáin | 5,974.4 | 7,214.6 | 3,045.4 | 3,499.1 |
| An Iodáil | 2,784.4 | 2,713.2 | 911.1 | 766.9 |
| Iomlán | 16,561.7 | X | 6,718.5 | 6,765.2 |

Curtha in oiriúint as Eurostat

Scrúdaigh an tábla thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

- Cé acu ceann de na tíortha roghnaithe thuas a raibh an luach ab airde easpórtálacha agus iompórtálacha aici le hÉirinn in 2009 agus 2010 araon?
- Cé acu ceann de na tíortha roghnaithe thuas a fuair an luach ab ísle easpórtálacha ó Éire in 2009 agus 2010 araon?
- Ríomh X, luach iomlán na n-easpórtálacha ó Éire do na tíortha roghnaithe san AE i 2010.
- Ríomh laghdú céatadánach ar na hiompórtálacha ón Iodáil idir 2009 agus 2010.
- Mínigh go hachomair ceann **amháin** díobh seo a leanas:
 - Comhardú na Trádála
 - Comhardú na nÍocaíochtaí.

[20m]

B. Gníomhaíocht Gheilleagrach Threasach

Agus fianaise ón léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a thugtar leis an bpáipéar seo á húsáid agat, pléigh acmhainneacht fhorbartha na turasóireachta sa limistéar a thaispeántar ar an léarscáil faoi na teidil seo a leanas:

- Inrochtaineacht
- Nithe is díol spéise
- Seirbhísí (gan iompar a chur san áireamh).

[30m]

C. An tAontas Eorpach

Scrúdaigh an chaoi a dtéann ballraíocht san Aontas Eorpach i gcion ar gheilleagar na hÉireann.

[30m]

Ceist 8

A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf d'Inis Córthaidh a thugtar leis an bpáipéar seo. Tarraing sracléarscáil den aerfótagraf, leath an fhaid agus leath an leithid. Ar an léarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh gach ceann acu seo a leanas mar is ceart:

- Droichead an iarnróid
- Dhá shráid a bhuaileann lena chéile
- An abhainn
- An t-ionad stórála arbhair i lár an aerfótagraif.

[20m]

B. Tionchar ar an gComhshaol

Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag dó breoslaí iontaise ar an gcomhshaol.

[30m]

C. Forbairt Gheilleagrach

Agus tagairt agat do thír le geilleagar forbartha a bhfuil staidéar déanta agat uirthi, scrúdaigh na tosca a bhfuil tionchar acu ar leibhéal forbartha gheilleagar na tíre.

[30m]

Ceist 9

A. Táirgeadh Ola

| Táirgeadh Ola, 2011 | Milliúin bairille in aghaidh an lae |
|--|-------------------------------------|
| Réigiún an Aigéin Chiúin agus na hÁise | 8 |
| An Eoráise / An Eoraip | 17.5 |
| Meiriceá Láir / Meiriceá Theas | 7 |
| An Afraic | 8.5 |
| An Meánoirthear | 27.5 |
| Meiriceá Thuaidh | 14.5 |

Curtha in oiriúint as www.bp.com

Scrúdaigh na sonraí sa tábla thuas a thaispeánann an táirgeadh ola in 2011.

- (i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.
- (ii) Mínigh go hachomair an téarma breosla iontaise.

[20m]

B. Geilleagar i mBéal Forbartha

Scrúdaigh an chaoi a dtéann an domhandú i gcion ar gheilleagar i mbéal forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

C. Cuideachta Innáisiúnta (MNC)

Scrúdaigh na tosca a mbíonn tionchar acu ar dháileachán domhanda cuideachta ilnáisiúnta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

[30m]

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i gCOMHSHAOL AN DUINE

Ceist 10 go 12

Ceist 10

A. Fás Uirbeach

Na bailte is tapúla fás in Éirinn

| Baile | Réigiún | Daonra 2006 | Daonra 2011 | % Athrú Daonra 2006-2011 |
|-----------------------|-------------------------|-------------|-------------|--------------------------|
| Teach Sagard | Baile Átha Cliath Theas | 868 | 2,144 | 147 |
| Cuan Bhaile na Cúirte | Loch Garman | 1,421 | 2,857 | X |
| An Caisleán Nua | Baile Átha Cliath Theas | 1,506 | 2,659 | 77 |
| Carraig Thuathail | Corcaigh | 2,782 | 4,551 | 64 |
| Baile Uí Mhatháin | An Longfort | 963 | 1,563 | 62 |

Curtha in oiriúint ón bPríomh-Oifig Staidrimh

Scrúdaigh an tábla thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

- Ríomh an méadú ar dhaonra iomlán an Chaisleáin Nua idir 2006 agus 2011.
- Ríomh X, an céatadán athraithe ar dhaonra Chuan Bhaile na Cúirte idir 2006 agus 2011.
- Luaigh **dhá** chúis le fás tapa ar bhailte i mBaile Átha Cliath Theas idir 2006 agus 2011.
- Mínigh go hachomair fadhb **amháin** atá mar thoradh ar fhás tapa ar bhailte in Éirinn.
- Mínigh go hachomair cúis **amháin** a bhfuil tábhacht leis an Daonáireamh i gcomhthéacs na pleanála uirbí.

[20m]

B. Gréasáin Lonnaíochta Faoin Tuath

Agus tagairt agat don léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a thugtar leis an bpáipéar seo, tabhair cur síos agus míniú ar **thrí** ghréasán lonnaíochta faoin tuath atá le feiceáil ar an léarscáil.

[30m]

C. Patrúin Imirce

Tabhair cur síos agus míniú ar athruithe ar phatrúin imirce isteach agus amach as Éirinn ó na 1950idí i leith.

[30m]

Ceist 11

A. Scileanna Léarscáile

Léarscáil 1:2000 de Lár Inis Córthaidh



Scrúdaigh an léarscáil 1:2000 d’Inis Córthaidh a thaispeántar thuas.

Tarraing sracléarscáil den léarscáil 1:2000 agus ar an tsracléarscáil sin, taispeáin agus ainmnigh gach ceann acu seo a leanas i gceart:

- Dhá shráid a bhuaileann le chéile
- An Ardeaglais (The Cathedral)
- Cearnóg an Mhargaigh (The Market Square)
- An Carrchlós (The Car Park).

[20m]

B. Daonra

Mínigh cén chaoi a dtéann forbairt acmhainní i gcion ar athrú daonra, agus tagairt agat do shamplaí a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30m]

C. Imirce

Scrúdaigh conas is féidir le ceisteanna eitneachais agus reiligiúin teacht chun cinn mar thoradh ar an imirce, agus tagairt agat do shampla(i) a bhfuil staidéar déanta agat air (orthu).

[30m]

Ceist 12

A. Daonra

An Céatadán (%) den daonra a bhí 65 bliain d'aois agus os a chionn, 2001 agus 2011

| Tír | 2001 | 2011 |
|--------------|------|------|
| An Eilvéis | 15 | 17 |
| Éire | 11 | 12 |
| An Ghearmáin | 17 | 21 |

Curtha in oiriúint ó Eurostat

Scrúdaigh na sonraí sa tábla thuas a thaispeánann céatadán an daonra a bhí 65 bliain d'aois agus os a chionn i dtíortha áirithe san Eoraip in 2001 agus 2011.

- (i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.
- (ii) Mínigh go hachomair an téarma cóimheas cleithiúnais.

[20m]

B. Forbairt Uirbeach

Agus tagairt agat don aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo, mínigh **trí** chúis leis an bhfás ar bhaile Inis Córthaidh.

[30m]

C. Uirbiú sa Todhchaí

Pléigh **dhá** cheist a mbeidh ar chathracha dul i ngleic leo sa todhchaí sa domhan forbartha.

[30m]

ROINN 3 – ROGHAONOID

Ceist 13 go 24

Freagair ceist **AMHÁIN**

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

Idirspheáchas Domhanda

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

13. Pléigh an tábhacht a bhaineann le forbairt inbhuanaithe don todhchaí. [80m]
14. Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag patrúin trádála dhomhanda maidir le réigiúin táirgeoirí agus réigiúin tomhaltóirí araon, agus tagairt agat do chuideachta ilnáisiúnta (MNC) **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi. [80m]
15. Pléigh na hargóintí ar son agus i gcoinne an chúnamh idirnáisiúnta. [80m]

Geo-éiceolaíocht

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

16. Scrúdaigh an chaoi a dtéann fairsingiú fásaigh agus caomhnú i bhfeidhm ar thréithe ithreacha. [80m]
17. Agus tagairt agat do bhithóm **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air, tabhair cúiseanna leis an gcinéal aeráid sa bhithóm agus mínigh tionchar na haeráide seo ar ithreacha agus fhásra sa bhithóm. [80m]
18. Pléigh an tionchar a bhíonn ag **trí** cinn ar bith de na tosca a leanas ar fhorbairt ithreacha:
- Ábhar mianrach
 - Aer
 - Uisce
 - Ábhar orgánach.
- [80m]

Cultúr agus Ionannas

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

19. Tá mórán grúpaí cultúir ann nach bhfuil a náisiúnstát féin acu.
Déan sin a phlé. [80m]
20. Scrúdaigh na slite a gcuireann daoine a gcultúr agus a bhféiniúlacht in iúl sa saol laethúil.
[80m]
21. Tá tosca cultúrtha éagsúla ag baint le coincheap na féiniúlachta.
Déan an ráiteas sin a phlé agus tú ag tagairt do chás-staidéar **amháin** ar réigiún Eorpach a bhfuil staidéar déanta agat air. [80m]

Comhshaol an Atmaisféir agus na nAigéan

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

22. Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag patrúin chúrsaíochta san atmaisféar agus/nó sna haigéin ar an aimsir agus ar na haeráidí ar dhromchla an domhain. [80m]
23. Scrúdaigh cineál **amháin** aeráide a bhfuil staidéar déanta agat air. [80m]
24. Tabhair cuntas ar an tslí a dtomhaistear feiniméin i gcomhshaol an atmaisféir agus na n-aigéan agus scrúdaigh an tábhacht a bhaineann le tomhais mar seo agus tagairt agat do bhrú, teocht, gaoth agus bogthaise. [80m]

Leathanach Bán

Leathanach Bán